

Dosarul nr. 2r-88/24
2-20013308-01-2r-20022024

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: I. Pulbere)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: N. Budăi, M. Anton, I. Dutca)

DECIZIE

10 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M”, reprezentată de avocatul Macovei Gheorghe,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” împotriva lui Jitaru Vasile cu privire la constatarea rezilierii unilaterale a actului juridic, dispunerea rectificării înscrierii în registrul bunurilor imobile prin radierea notării instituită în favoarea titularului grevării, și la cererea de chemare în judecată depusă de Jitarul Vasile împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” cu privire la constatarea ineficienței declarației de rezoluțiune a actului juridic și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 23 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea depusă de avocatul Macovei Gheorghe în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” cu privire la repunerea în termen a apelului și restituit apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M”, reprezentată de avocatul Macovei Gheorghe, din motiv că apelul a fost depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen,

a c o n s t a t a t:

La 30 ianuarie 2020, SRL „Prihojanin-M” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Jitaru Vasile, solicitând constatarea rezilierii unilaterale, începând cu data de 01 ianuarie 2020 a contractului nr.XXXXXX din 11 noiembrie 2014 și a contractului nr.XXXXXX din 11 februarie 2015, de către SRL „Prihojanin-M” și dispunerea rectificării înscrierii în Registrul bunurilor imobile prin radierea notării de la Subcapitolul 3, Partea II – Notări, pct.3.2.490 și pct.3.2.491 în privința imobilului cu nr. cadastral XXXXX din XXXXX, instituită în favoarea titularului grevării, Jitaru Vasile.

La 17 februarie 2022, SRL „Prihojanin-M”, reprezentat de avocatul stagiar Secrieru Anton a depus cerere, prin care a renunțat parțial la acțiune, în partea pretențiilor ce țin de constatarea rezilierii unilaterale a contractului cu nr.XXXXXX din 11 februarie 2015 și respectiv dispunerea rectificării în registrul bunurilor imobile prin radierea notării de la Subcapitolul 3, Partea II – Notări, pct.3.2.490 la imobilul cu nr. cadastral XXXXX, din XXXXX, instituită în favoarea titularului grevării – Jitaru Vasile. Totodată, reclamanta SRL „Prihojanin-M” și-a concretizat pretențiile din acțiune, solicitând constatarea rezilierii unilaterale, începând cu data de 01 ianuarie 2020 a contractului nr.XXXXXX din 11 noiembrie 2014 de către SRL „Prihojanin-M” și dispunerea rectificării înscrierii în

Registrul bunurilor imobile prin radierea notării de la Subcapitolul 3, Partea II – Notări, pct.3.2.491 la imobilul cu nr.cadastral XXXXX, din XXXXX, instituită în favoarea titularului grevării – Jitaru Vasile (f.d.105-106, vol.I).

Prin încheierea din 17 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis cererea SRL „Prihojanin-M” de renunțare parțială la acțiune. S-a încetat procesul în cauza civilă, la acțiunea SRL „Prihojanin-M” împotriva lui Jitaru Vasile cu privire la constatarea rezilierii unilaterale a contractului cu nr.XXXXX din 11 februarie 2015 și respectiv dispunerea rectificării în registrul bunurilor imobile prin radierea notării de la Subcapitolul 3, Partea II – Notări, pct.3.2.490 la imobilul cu nr. cadastral XXXXX, din XXXXX, instituită în favoarea titularului grevării – Jitaru Vasile.

Procesul în cauza civilă, la acțiunea depusă de SRL „Prihojanin-M” împotriva lui Jitaru Vasile cu privire la constatarea rezilierii unilaterale, începând cu data de 01 ianuarie 2020 a contractului nr.XXXXX din 11 noiembrie 2014 de către SRL „Prihojanin-M” și dispunerea rectificării înscrierii în Registrul bunurilor imobile prin radierea notării de la Subcapitolul 3, Partea II – Notări, pct.3.2.491 la imobilul cu nr.cadastral XXXXX, din XXXXX, instituită în favoarea titularului grevării – Jitaru Vasile, s-a continuat în același complet de judecată (f.d.107, vol.I).

Totodată, la 17 februarie 2022, Jitaru Vasile, reprezentat de avocatul Stegărescu Lilian, a depus cerere, prin care a invocat excepția de tardivitate a acțiunii depuse de SRL „Prihojanin-M”, solicitând respingerea acesteia ca fiind tardivă și încasarea cheltuielilor de judecată din contul SRL „Prihojanin-M” în beneficiul său a sumei de 500 de Euro cu titlu de cheltuieli de judecată (f.d.109-111, 208, vol.I).

La 29 martie 2022, Jitaru Vasile a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Prihojanin-M”, solicitând constatarea ineficienței declarației de rezoluțiune din 28 noiembrie 2019 a contractului de investire a mijloacelor bănești în construcția imobilului nr.1303 din 11 noiembrie 2014, emisă și transmisă de SRL „Prihojanin-M” lui Jitaru Vasile, precum și încasarea din contul SRL „Prihojanin-M” în beneficiul său a sumei de 100 de lei cu titlu de taxă de stat și 3000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică (f.d.126-131, vol.I).

Prin încheierea din 26 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru au fost conexate într-o singură procedură, cauza civilă nr.2-6682/2022, la acțiunea depusă de Jitaru Vasile împotriva SRL „Prihojanin-M” cu privire la constatarea ineficienței declarației de rezoluțiune a actului juridic și încasarea cheltuielilor de judecată, cu cauza civilă nr.2-1673/2020, la acțiunea depusă de SRL „Prihojanin-M” împotriva lui Jitaru Vasile cu privire la constatarea rezilierii unilaterale a actului juridic, dispunerea rectificării înscrierii în registrul bunurilor imobile prin radierea notării instituită în favoarea titularului grevării, atribuind cauzei un singur număr de referință 2-1673/2020 (f.d.167, vol.I).

Prin încheierea protocolară din 12 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost dispusă restituirea cererii depuse de Jitaru Vasile, reprezentat de avocatul Stegărescu Lilian, cu privire la invocarea excepției de tardivitate a acțiunii depuse de SRL „Prihojanin-M”, ca fiind înaintată cu depășirea etapei corespunzătoare a procesului (f.d.211, vol.I).

Prin hotărârea din 31 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă acțiunea depusă de SRL „Prihojanin-M” ca neîntemeiată. S-a admis acțiunea depusă de Jitaru Vasile și s-a constatat ineficiența declarației de rezoluțiune din 28 noiembrie 2019 a contractului de investire a mijloacelor bănești în construcția imobilului nr.XXXXX din 11 noiembrie 2014. S-a încasat din contul SRL „Prihojanin-M” în

beneficiul lui Jitaru Vasile suma de 100 de lei taxa de stat și suma de 3000 de lei cheltuieli de asistență juridică (f.d.215, vol.I).

La 12 decembrie 2023, avocatul Macovei Gheorghe în interesele SRL „Prihojanin-M”, prin intermediul poștei electronice, a depus cerere de apel, împotriva hotărârii din 31 ianuarie 2023 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, solicitând repunerea în termen al apelului, admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea SRL „Prihojanin-M” (f.d.224-232, vol.I).

Prin încheierea din 23 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea avocatului Macovei Gheorghe în interesele SRL „Prihojanin-M” cu privire la repunerea în termen a apelului și restituit apelul declarat de SRL „Prihojanin-M”, reprezentată de avocatul Macovei Gheorghe, din motiv că apelul a fost depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen (f.d.6, vol.II).

La 09 februarie 2024, prin intermediul poștei electronice, reprezentantul SRL „Prihojanin-M”, avocatul Macovei Gheorghe a declarat recurs împotriva încheierii din 23 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii instanței de apel, cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie soluționată problema respectivă, și anume repunerea în termen al apelului declarat de SRL „Prihojanin-M”.

În susținerea recursului reprezentantul SRL „Prihojanin-M”, avocatul Macovei Gheorghe a indicat că, instanța de apel eronat a concluzionat de a respingere cererea de repunere în termen al apelului și de a restitui apelul SRL „Prihojanin-M” ca fiind depus tardiv, deoarece la 20 septembrie 2023 a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Centru cerere, prin care a solicitat să-i fie oferită posibilitatea să ia cunoștință cu actele cauzei. În urma analizei dosarului, la data de 16 noiembrie 2023, a observat că potrivit scrisorii din 27 octombrie 2023, dispozitivul hotărârii din 31 ianuarie 2023 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru a fost expediat contrar prevederilor art.100 alin.(1) din Codul de procedură civilă, exclusiv doar avocatului Gheorghe Macovei la o adresă electronică eronată, inexistentă, care nu poate fi accesată și anume: XXXXX, fără a fi comunicată, inclusiv și, SRL „Prihojanin-M”.

Reprezentantul recurentei SRL „Prihojanin-M”, avocatul Gheorghe Macovei consideră că, Curtea de Apel Chișinău nu a ținut cont de faptul că, Judecătoria Chișinău, sediul Centru a viciat procedura de comunicare a actului judecătoresc de dispoziție contestat, fapt ce atestă încălcarea prevederilor art.100 alin.(1) din Codul de procedură civilă, care statuează că, actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură.

La fel, nu au fost respectate prevederile art.236 alin.(8) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora, hotărârea integrală se remite participanților la proces în termen de 5 zile, or, potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc, hotărârea din 31.01.2023 a fost expediată abia la 27.10.2023. Iar, la 16 noiembrie 2023 avocatul Macovei Gheorghe a luat cunoștință cu materialele dosarului. Respectiv, începând cu data de 16 noiembrie 2023 urmează a fi considerată începerea curgerii termenului de 30 de zile pentru declararea apelului.

De asemenea, reprezentantul recurentei consideră eronată concluzia instanței de apel precum că, SRL „Prihojanin-M”, cunoscând despre litigiul dat, nu a depus diligență de a se interesa de soarta dosarului și de a depune apelul în termenul legal, deoarece întreprinderea respectivă desfășoară o activitate ce nu ține de domeniul juridic și respectiv nu avea de unde să știe despre termenii legali de atac cu apel, în situația în care prima instanță a omis să-i expedieze dispozitivul hotărârii pronunțate la 31.01.2023.

Din considerentele menționate, avocatul Macovei Gheorghe consideră că, cererea de apel a SRL „Prihojanin-M”, prin prisma art.116 din Codul de procedură civilă, urmează să fie repusă în termenul legal de atac cu apel, deoarece omiterea acestui termen se datorează primei instanțe, care nu i-a comunicat corespunzător dispozitivul hotărârii.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 23 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la data de 12 februarie 2024, la poșta electronică a reprezentantului recurente SRL „Prihojanin-M”, avocatului Macovei Gheorghe (XXXXXX, indicată în cererea de apel), fapt ce rezultă din scrisoarea anexată la actele cauzei (f.d.17, vol.II).

Astfel, recursul declarat la 09 februarie 2024, de SRL „Prihojanin-M”, reprezentată de avocatul Macovei Gheorghe, este în termen.

La 20 februarie 2024, în adresa lui Jitaru Vasile a fost expediată copia recursului declarat de SRL „Prihojanin”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii a referinței (f.d.21, vol.II).

La 02 aprilie 2024, Jitaru Vasile a depus referință, solicitând restituirea recursului, invocând că recursul declarat de SRL „Prihojanin-M” a fost depus tardiv, deoarece încheierea contestată a fost pronunțată la 23 ianuarie 2024 în prezența reprezentantului SRL „Prihojanin-M”, respectiv termenul de declarare a expirat la 07.02.2024, pe când recursul a fost depus la 09.02.2024, cu depășirea termenului de atac.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art.111 alin.(1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

Din prevederile art.113 din Codul de procedură civilă rezultă că, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art.362 alin.(1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art.369 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal,

iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Potrivit art.10 alin.(1) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Din materialele cauzei rezultă că, la 31 ianuarie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat dispozitivul hotărârii pe marginea litigiului dat (f.d.215, vol.II).

La aceeași dată – 31 ianuarie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Centru a publicat pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată: jc.instante.justice.md, informația cu privire la emiterea dispozitivului hotărârii din 31 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.2, vol.II).

Astfel, termenul de 30 de zile prevăzut la art.362 alin.(1) din Codul de procedură civilă, de declarare a apelului, a început să curgă din data de *01 februarie 2023*, ziua imediat următoare de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, care urma să expire la data de *02 martie 2023 inclusiv (joi)*.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 12 decembrie 2023, avocatul Macovei Gheorghe în interesele SRL „Prihojanin-M”, prin intermediul poștei electronice, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 31 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând repunerea în termen al apelului, admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea depusă de SRL „Prihojanin-M” (f.d.224-232, vol.I).

În susținerea apelului și cererii de repunere în termen al apelului, avocatul Gheorghe Macovei a menționat că la 20 septembrie 2023 a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Centru cerere, prin care a solicitat să-i fie oferită posibilitatea să ia cunoștință cu actele cauzei. În urma analizei dosarului, la data de 16 noiembrie 2023, a observat că potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc din 27 octombrie 2023, dispozitivul hotărârii din 31 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost expediat contrar prevederilor art.100 alin.(1) din Codul de procedură civilă, exclusiv avocatului Gheorghe Macovei la o adresă electronică eronată, inexistentă, care nu poate fi accesată.

În viziunea, reprezentantului apelantului SRL „Prihojanin-M”, avocatul Gheorghe Macovei, prima instanță - Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a viciat procedura de comunicare a actului judecătoresc de dispoziție, fapt ce atestă încălcarea prevederilor art.100 alin.(1) din Codul de procedură civilă, care statuează că, actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură.

La fel, nu au fost respectate prevederile art.236 alin.(8) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora, hotărârea integrală se remite participanților la proces în termen de 5 zile, or, potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc, hotărârea din 31.01.2023 a fost expediată abia la 27.10.2023. Iar, la 16 noiembrie 2023 avocatul Macovei Gheorghe a luat cunoștință cu materialele dosarului. Respectiv, începând cu data de 16 noiembrie 2023 urmează a fi considerată începerea curgerii termenului de 30 de zile pentru declararea apelului.

Ca urmare, prin încheierea din 23 ianuarie 2024, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea avocatului Macovei Gheorghe în interesele SRL „Prihojanin-M” cu privire la repunerea în termen a apelului și a restituit apelul declarat de SRL „Prihojanin-M”, reprezentată de avocatul Macovei Gheorghe, din motiv că apelul a fost depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen (f.d.6, vol.II).

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra și argumentele invocate în recurs, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termen al apelului și restituirea acestuia ca fiind tardiv, deoarece cererea de apel a fost depusă de avocatul Macovei Gheorghe în interesele SRL „Prihojanin-M” înafara termenului legal prevăzut la art.362 alin.(1) din Codul de procedură civilă. Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 31 ianuarie 2023, iar cererea de apel a fost depusă de către SRL „Prihojanin-M”, reprezentată de avocatul Macovei Gheorghe, abia la 12 decembrie 2023, pe când termenul-limită de declarare al apelului a expirat încă la data de *02 martie 2023 inclusiv (joi)*.

Totodată, în conformitate cu art.116 alin.(1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen *se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului*. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale precitate rezultă că, termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Totodată, prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Deși, avocatul Macovei Gheorghe în interesele SRL „Prihojanin-M” a solicitat în cererea de apel repunerea în termen a actului de procedură, totuși contrar prevederilor art.116 din Codul de procedură civilă, nu a justificat prin probe incontestabile, că SRL „Prihojanin-M” s-a aflat în imposibilitate să depună apelul în termenul de atac prevăzut de lege.

Nu pot fi reținute argumentele reprezentantului recurentului precum că, prima instanță - Judecătoria Chișinău, sediul Centru a viciat procedura de comunicare a actului judecătoresc de dispoziție, adică nu a comunicat SRL „Prihojanin-M” dispozitivul hotărârii din 31 ianuarie 2023, fapt ce atestă încălcarea prevederilor art.100 alin.(1) din Codul de procedură civilă, iar, la 16 noiembrie 2023 a luat cunoștință cu materialele dosarului. Respectiv, începând cu data de 16 noiembrie 2023 urmează a fi considerată începerea curgerii termenului de 30 de zile pentru declararea apelului.

Or, termenul de declarare a apelului de 30 de zile, prevăzut la art.362 alin.(1) din Codul de procedură civilă, *curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii* (dacă legea nu prevede altfel), dar nu de la data comunicării (notificării) actului de dispoziție judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură, indiferent de faptul dacă partea la proces a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

De altfel, legiuitorul expres și imperativ a stabilit la art.362 alin.(1) din Codul de procedură civilă că, termenul de atac cu apel curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii și nicidecum în alte condiții.

Mai mult ca atât, după cum rezultă din actele dosarului, avocatul Macovei Gheorghe și avocatul stagiar Secrieru Anton, reprezentând interesele SRL „Prihojanin-M”, au fost prezenți practic la toate ședințele de judecată ale primei instanțe, inclusiv, și la data de 04.11.2022, când au fost audiate pledoariile părților la proces, cauza fiind amânată pentru data de 07.11.2022 pentru deliberarea și pronunțarea dispozitivului hotărârii (f.d.206-2136,

vol.I). Deși, niciun participant la proces nu a fost prezent la ședința primei instanțe din 31.01.2023 (când s-a pronunțat dispozitivul hotărârii), totuși reprezentanții SRL „Prihojanin-M” au cunoscut despre faptul că instanța de judecată deja urma să pronunțe hotărâre pe marginea cauzei date (f.d.214, vol.I).

La acest capitol sunt relevante prevederile art.102 alin.(4¹) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Or, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară, dar să se intereseze, la intervale rezonabile de timp, de soarta dosarului respectiv, pentru a nu omite termenul de atac.

Urmare a evenimentelor enunțate, rezultă că SRL „Prihojanin-M” și reprezentantul său împuternicit avocatul Macovei Gheorghe nu au prezentat probe incontestabile ce ar indica aflarea lor într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură în termenul prevăzut de lege.

La acest aspect se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care statuează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă

Totodată, potrivit art. 75 alin.(4) din Codul de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Prin urmare, SRL „Prihojanin-M” și reprezentantul său împuternicit avocatul Macovei Gheorghe, fiind interesați de soluționarea prezentei cauze și fiind conștienți că prima instanță urmează să se pronunțe pe marginea acestui litigiu, trebuiau să depună diligență și să se intereseze, la intervale rezonabile de timp, de soarta dosarului respectiv, pentru a nu omite termenul legal de atac al hotărârii primei instanțe, în caz de dezacord cu soluția pronunțată.

La acest capitol, se reține jurisprudența CEDO (*cauza Bodiu v. Republica Moldova, cererea nr.7516/10, hotărârea din 18 iunie 2019*), unde Curtea a notat că, sistemele legale a diferitor state membre prevăd posibilitatea extinderii termenului limită, în cazul în care există motive valabile în acest sens. În același timp, dacă termenul limită pentru un recurs este extins după o perioadă considerabilă de timp și pentru motive care nu par să fie persuasive, această decizie poate încălca principiul securității raporturilor juridice. Curtea a recunoscut că este în primul rând la discreția instanțelor naționale să decidă în privința extinderii termenului limită pentru declararea unui recurs, însă această discreție nu este nelimitată. Instanțelor li se cere să aducă motive. Unul din motive poate fi, de exemplu, omisiunea autorităților de a informa părțile despre decizia adoptată în privința cauzelor acestora. *Chiar atunci, totuși, posibilitatea extinderii nu poate fi nelimitată, din moment ce părțile trebuie să i-a măsuri în intervale rezonabile de timp pentru a afla despre progresul procedurilor judiciare despre care aceștia cunosc.* În fiecare caz, instanțele naționale trebuie să verifice dacă motivele privind extinderea termenului limită pentru recurs poate să justifice ingerința în principiul res judicata, în special dacă legislația națională nu limitează discreția fie în ceea ce privește timpul sau motivele pentru extinderea termenului limită (*cauza Ponomaryov v. Ucraina, nr.3236 / 03, §§ 41, 03 aprilie 2008*). Curtea a notat că H. în cererea sa de recurs *nu a explicat ce l-a împiedicat să afle despre decizie mai devreme, sau mențiunea dacă a încercat să afle despre progresul procedurilor în apel*

inițiate de el. În aceste circumstanțe, Curtea a considerat că prin admiterea recursului lui H. după scurgerea unei perioade considerabile de timp și în absența vreunei explicații plauzibile de ce nu a făcut-o mai devreme, a adus la zero tot procesul judiciar, care s-a finalizat cu o decizie definitivă și executorie și astfel a constituit res judecata.

Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa de referință promovează cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Totodată, este neîntemeiată și argumentul reprezentantului recurenteii precum că, SRL „Prihojanin-M” desfășoară o activitate ce nu ține de domeniul juridic și respectiv nu avea de unde să știe despre termenii legali de atac cu apel, în situația în care prima instanță a omis să-i expedieze dispozitivul hotărârii pronunțate la 31.01.2023.

La acest aspect, completul de judecată reține principiul „*nemo censetur ignorare legem*” care exprimă ideea că nimeni nu se poate apăra invocând ignoranța sau eroarea sa în drept. Un principiu juridic de bază spune că necunoașterea legii nu este o scuză care să poată fi folosită în apărarea unui cetățean (ignorantia juris non excusat). Se presupune așadar că un cetățean ar trebui să fie la curent cu toată legislația existentă.

Totodată, potrivit art.23 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

De aici se deduce că, pentru a respecta o lege trebuie să îi cunoști prevederile, iar obligativitatea respectării supremației legii se răsfrânge și asupra cunoașterii legii.

Conform art.56 alin.(1) - *Intrarea în vigoare a actelor normative*, din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 „Cu privire la actele normative”, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării.

Pentru ca principiul „*nimeni nu se poate apăra invocând necunoașterea legii*” să nu fie o simplă ficțiune, trebuie asigurate condițiile cunoașterii normei de drept.

Astfel, nomele juridice intră în vigoare la data aducerii lor la cunoștința publică. Cu alte cuvinte, ele sunt opozabile cetățenilor de la data publicării în Monitorul Oficial.

Prin urmare, cunoașterea legii este obligatorie pentru a putea determina limitele în care legea ne permite să ne manifestăm.

Dat fiind cele relatate, se constată că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art.116, 118, 121, 122 și art.362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate. În caz contrar, admiterea spre examinare a unui apel tardiv, poate duce inevitabil la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Din considerentele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind legală și întemeiată încheierea din 23 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Se accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art.6§1 din CEDO, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe

fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, completul de judecată reține hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, și având în vedere că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurent sunt neîntemeiate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art.427 lit.a) și art.428 din Codul de procedură civilă, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M”, reprezentată de avocatul Macovei Gheorghe.

Se menține încheierea din 23 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” împotriva lui Jitaru Vasile cu privire la constatarea rezilierii unilaterale a actului juridic, dispunerea rectificării înscrierii în registrul bunurilor imobile prin radierea notării instituită în favoarea titularului grevării, și la cererea de chemare în judecată depusă de Jitarul Vasile împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Prihojanin-M” cu privire la constatarea ineficienței declarației de rezoluțiune a actului juridic și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi